

1. Місто

1.1. Вітер

Вітер розгулював перехрестям, бився у вікна будинків, наче просив пустити, потім, втомившись, трохи перепочив у провулках і, набравшись сил, полетів далі, знайшовши прихисток біля виходу станції “Університет” Харківського метро. Ті, хто хоч раз був у Харкові, точно знають її. Один вихід з неї повністю скляний і майже прозорий, тому в народі звать його “Стегляшка”. Вітер гудів у вухах перехожих, пролізав за комірець, вітер шарудів під моїм шарфом, відбираючи такі бажані згустки тепла. Неначе язиком він злизував, підіймав і швидко закручував у повітрі поодинокі жовті листки на бруківці – ті здіймалися ніби пухинки і билися об паркани, білборди, потім падали. Двірничка замітала їх один за одним, а вони все виривалися з її полону і неначе хотіли утекти. Бабця повільно наближалася до моєї лавки, і від неї злякано відскакував самотній голуб, мабуть, боючись кислотно-зеленої обдертої пластикової мітли, що більше нагадувала якогось зіщуленого величезного павука. Він усе відходив і відходив, наближаючись до мене, а потім завмер і зазирнув у мої вічі. Самотній рудуватий обскубаний голуб, пір’я скуйовджене, ніби забув причесатися – дивний пташе, що тобі від мене треба? Я запитально хитнув до нього головою, але той мене не зрозумів і трохи нахилив голову на бік, як песик, неначе теж хотів запитатися: “Що тобі від мене треба?”. Не дочекавшись відповіді він щось буркнув, ледь розтуливши дзьоба і, разом зі зграєю сухих листків, чкурнув геть, відчувши наближення бабуськи. Шкода, не знаю їхньої мови – запитався би, де зараз ходить Марта, коли я чекаю на неї вже двадцять хвилин.

Двері метрополітену усе відчинялися й зачинялися, поїдаючи та випльовуючи нових пасажирів. Недільна метушня. Добре інколи побути вище за все це. Завжди стою, чекаю, позираю на годинник раз по раз, і що з того? Стаю частиною цієї метушні. А це от сів на лавку, дістав щоденника і роблю якісь помітки. Мимоволі, поки відшукав чисті сторінки, прогортав його від першої сторінки – наче невеликий літопис: старі записи з практики у моїй прокуратурі – номери проваджень, перелік того, що слід вписати у вказівки для

слідчих, щось про державні іспити ще, вірші, вірші, знову записи, і все майже за сім років. Відрізок життя, що вмістився у невеличкий блокнот. Список моєї консультаційної групи у Юридичній клініці, якісь to do list-и, потім чомусь різкий перехід до роботи. А, точно, я ж тоді в інший блокнот записував. Там, мабуть, теж вірші є. Досі можу пригадати, з чим пов'язаний кожен із них. Ось цей, наприклад, написаний швидким, широким почерком, я присвятив Аліні. А це зі Львова. А тут я придумував привітання на День народження для Марти, довго підбирав, черкав, переписував, і врешті занотував:

"Ну от і настав той день, коли Марті виповнюється двадцять. Коли сказав Поповичу нещодавно, що Антон на п'ятому курсі, а Марта на четвертому, то він аж зажурився. Як швидко збігають дні. Він тепер військовий прокурор. Але привід написати був не через Рому, а через тебе. Що тут скажеш, хочу, аби ти й далі була такою ж квіточкою серед тих бур'янів – світлою, чистою, хоча й досі незбагненою. Нехай супроводжує тебе янголохоронець, і нехай ти будеш чийось янголом охоронцем, за що матимеш вічну вдячність і щастя бути корисною іншим. Це теж важливо – бути корисним і потрібним іншим просто так, не з прагматичних міркувань, правда ж?"

Марта. Про неї варто розповісти окремо. Марта дуже хороша дівчина, але поряд із нею я, чомусь, завжди відчуваю щось подібне до апатії. Складно не виглядати дебілом поряд з людиною, яка тобі не байдужа. От і виходить, що з тими, до кого я не відчуваю анічогісінько, я веселий, жартую, а тут... Відомо ж, ніхто не любить невдах. Хочу бути сильним поряд із нею, бути щасливим, смішним, добрим, але з Мартою це якось не складається. І як воно іншим вдається – ніяк не збагну.

Місто таке велике, що проблеми однієї людинки для нього нікчемні, непомітні. Харків – багатогранний, контрастний, та він убиває у людях людей. Сам не знаю чому, але за ті короткі сім років, що провів у Харкові, мені здалося саме так. Ми з ним не потоваришували. Не прийняв мене Харків до себе, а я не пустив його до своєї душі...

Пригадую свої перші кроки цим містом, як вперше в житті я йшов Сумською – довжелезна вулиця, що тягнеться майже через весь центр міста, і там частинка тротуару накрита таким ніби тимчасовим укриттям – дахом зі сріблястих листів оцинкованої сталі, а під ногами затерті дерев'яні дощечки – такий собі коридорчик, метрів п'ятнадцять завдовжки. І от я ступав на нього, а підлога гриміла,

гуділа пустотою: “Гурк-гурк-гурк”. От і зараз, коли йду тими дощечками, це “гурк-гурк” нагадує мені дитинство (досі той навіс стоїть, ніби чекає поки хтось ловитиме гав і наступить на одну з прогнилих дощечок). А потім перший курс, і Харків вже ставав не таким неосяжним, як здавалося раніш. Такі швидкі ці дні й роки, навіть помістилися у два блокноти. Так от пролистати їх — і сім років промайне знову... Такі швидкі.

От вже й Марта виринула з-за виходу метро. Давненько її не бачив, місяців зо три, напевно. На ній чорне пальто, що дуже гарно контрастує із золотуватим волоссям, тендітністю і, звісно ж, пасує до її двох крапельок неба — синіх-синіх очей. Так, час іти.

* * *

— Коля, лівіше, лівіше! — кричав капітан з-за посіченого КАМАЗа кулеметнику. Коля відчував, що от-от закінчиться короб і на певний час йому доведеться затихнути — перезарядитися.

Душмани з гірських схилів пострілювали по бійцях, не давали їм висунутися, при тому ще й намагалися зекономити патрони. Кулі билися об пісок, борти вантажівок, здіймали куряву, цокали об метал. Звук кулі, що прорізає шари повітря, незабутній. Він нагадує свист батога, але пронизливіший у десятки разів. — Майструк, где Майструк? Коля, слева обходять, слева, насыпай!!! — гукнув до нього водій ЗІЛа, який лишився тепер без машини. Улюбленого ЗІЛа спалили третім, а сам він ледь встиг вискочити.

Командир висунув з-за морди КАМАЗа автомат і пальнув з підствольника. Граната лягла трохи вище позицій душманів і гучно розірвалася. Прямо на голови дужів швидко посипалися уламки каміння, від чого ті, ще більше розлютившись, у агонії висунулися з-за гірської породи, де одного з них і підловив снайпер.—1. Куля прошила голову і лишила за бойовиком лиш передсмертний охриплий зойк — його останнє слово.

Курява, пил і дим виїдали очі. Боєкомплект БТРа детонував, додаючи ще звукового супроводу, от-от відірве башту — не варто стояти поряд із ним. З усіх боків стрілянина, хіба що з провалля не гасять. Там царює вітер. Він зносить залишки піску, якесь легке сміття, і тягне за собою — у провалля, а далі розправляється зі своєю жертвою з прискоренням 9,8 метрів за секунду. Здається, був би Коля перекотиполем, і його би полонив вітер — зараз він ледь не зриває з нього панаму.

Вітер гуляє собі містами, країнами, континентами, для нього немає меж. Хіба що — межі планети, але йому й цього достатньо.

Холодно. Зима, буревій охоплює Київ, вибілюючи кожну детальку великого міста. Розлітаються вулицями порошинки снігу, закручуються у танок, зустрічаючись із будинками. Два таких стоять один до одного впритул і утворюють кут 90 градусів – на нім танок закручується з особливою силою. Сніг вальсує слідом за машинами, автобусами, налипає на стовпи, сніг поглинає під собою всесвіт, здається, і центр Києва не виключення. Бруківкою Інститутської гуркотять автомобілі, обережно пригальмовуючи, а водії один за одним озираються на високу дівчину у чорному пальто, що так контрастує з теперішнім містом. Вона йде зіщулившись від холоду, сховала у кишені руки і все відвертає голову від вітру, що так і хоче розвіяти її світленьке волосся. Дівчина повертає праворуч – на Шовковичну. Там, навпроти “Шоколадного будиночку”, її робота. Ще метрів чотириста пережити і от довгоочікуване тепло. Та чи тепло їй буде тут, навіть якщо температура в кабінеті буде +30? Чи тепло їй буде отам, всередині. Буває ж так – все добре, все чудово: кар’єра, вільний час, який не який розвиток, але щось там у глибині ества ніби отак під’їдає, заважає смакувати тим, що маєш нині.

Дівчина нарешті завертає у звичну арку навпроти “Шоколадного будинку”, а там у дворі вже й офіс. Вона звикла до цього маршруту за майже рік – пори року змінюються, та незмінний є напрям. Підіймається на другий поверх, полегшено зітхнувши, проходить довгим коридором, в’яло смикає за блискучу овальну ручку дверей до свого кабінету, і сідає за своє робоче місце, скинувши пальто на вішак. Поки комп’ютер завантажується, вітаючись різнобарвною емблемою “Windows”, що з різних куточків екрану залітає сяючими крапельками і збирається воєдино посеред монітору, дівчина, аби якось забити цей час очікування, відкриває на телефоні Instagram і одразу ж завмирає – на фото такий знайомий “Шоколадний будинок” навпроти її офісу, а фото виклав Рома. “Чорт, Рома в Києві і навіть не написав мені, – одразу ж подумала вона, – Може він знає щось про Макса?..”. Вона почала швидко друкувати повідомлення своїми тонкими пальчиками із зеленкуватим манікюром:

¹ «Шоколадний будинок» – Особняк Могильовцева, пам’ятка історії та архітектури в Києві. Назву отримав через коричневий колір та великий руст, що нагадує шоколадну плитку.